

Lübke, que en els NLL cerdans en *-eja* (*Saneja, Cereja, Osseja*) reconeixia el bc. *-egi* 'vessant de muntanya', 'caire', proveït de l'article basc postposat *-a*.

Quant al radical és clar que tots pensen en l'arrel iberobasca *IB-*, comuna als mots bascos *ibai* i *ibaso* 'riu', *ibarr(-a)* «vega, vallée», *ibi* i *ibidi* «vado», *ibetondo* 'ribera', «vega» (veg. ací, entre molts, els art. *Ebre, Aixeus* etc., i en el *DECH*, l'art. *vega* *IBAI-KA*). Essent breu la *I* d'aquests mots ibero-bascos, l'evolució cap a *Eveig* és irreprotxable, i la intrusió del prefix *En-* (fecund en toponímia NLL pirinencs, veg. supra *Encamp, Engorgs, Ensija*) feia la resta.

Hi ha només un escrúpol. Els noms del tipus *Saneja* tenen una *-a*, amb art. basc; aquest, no; i llavors també sembla que de *-EGI* es podia esperar que donés *-eí* més que no pas *-éi* (cf. *Ilei, rei*). Es pot llevar admetent que la combinació fos llatinitzada en una forma **IBEGIU(M)*: així ja hi hauria base per a una evolució cap a l'africada, cf. *REGIUS reig, VIDEO veig, roig, puig* etc. Tanmateix aquest ensepegall, junt amb algun escrúpol topogràfic, em fa pensar en una combinació ibero-basca, semblant, però distinta. Puix que un fet indiscutible és el de les fonts, i la deu es diu *begi* en basc (també amb probable antecedent ibèric: potser és *IBI-BEGI* 'ull d'aigua', 'deu, font'; llatinitzat i con-
25 tret en *I(B)BEGIU*. Recordem l'etim. de *Beget* *BEGI-ETU* 'el conjunt de deus'.

No ens hi fem forts. Al capdavant, quasi tant se val —*IB-EGI-UM* 'vessant d'aigües' o *I(BI)-BEGI-UM* 'ull d'aigua, deu'—: totes dues són varietats d'una mateixa
30 etimologia, i coincidents. I aquest punt bàsic resta immovible.

HOMÒNIMS. Hi ha un Serrat d'*əbɛɛ* en el Conflent, a Marians, te. Soanyes (XXII, 162.6): ¿vindria també d'*Eveig*? *Envei* o *Enveis* alta vall de pasturatge, dept. Arieja: al capdamunt de la vall del riu Orija (te. Orlú, crec); el mapa Lambert hi marca un estany *Jasse d'en Beys* i P. *Beys*; jo vaig oír *əmbɛi* al meu inf. d'Angostrina; *əmbɛis* al de Portè i en una altra enq. de 1959 (XXIII, 109, 89).

¹ Raimundus Guillelmi de *Eveg* en docs. de 1088, 1090 i 1092 en Font Rius, C. d. p., § 41 ss.

L'ENVEJA

Nou municipi del Baix Ebre, format l'any 1978 amb el poble *l'Enveja* —antic agregat de Tortosa— i el veïnat *Els Muntells*, a la dreta del delta de l'Ebre. Dit també *Sant Jaume d'Enveja*.

DOC. ANT. *Carbonellus de Invidia*, a. 1156 (*Cart. Sant Cugat* III, 182). És dubtosa la referència que trobem l'any 1359 de *Quadra den Veia e de Adarro* (*CoDoACA* XII, 33): potser un homònim d'*Adarro* per al qual, veg. l'art. *Daró*.

HOMÒNIMS. *Mas Enveja*, mas antic del terme de Palafolls (*Cart. Roca-rossa*, núm. 37).

ETIM. *Enveja* del llatí *INVIDIA* 'enveja', derivat d'*INVIDERE* 'mirar amb mals ulls, envejament', potser perquè havia estat un fort avançat en els Ss. XI-
60

XII, que desafiava els moros (cf. s. v. *Amposta*). J. F. C.

ENVINY

(1) Poble de l'Alt Pallars, dr. Noguera Pallaresa, uns 2 k. al damunt de Sort.

PRON. MOD.: *ambin* a Sort, 1920, Casac.; oït igual, o intermedi entre això i *embin*, en les enq. que vaig fer allí el 1963 (xxxvii, 4-8) i als pobles de la rodalia.

MENCIONS ANT. 839: *Invicinio* (Acte C.SdUrg., ed. PPujol, n. 248); 1014: *Inbicinio* (MiretS, *Castellbò*, 7); 1066: *Invecing* (Valls Tab., *Priv. Aneu*, p. ix); 1087: *Envacinio* (GGC, a l'art. *Enviny*); 1163: «castrum de *Baien* --- in solano de *Envezino* eccl. Sti. Petri de Palears --- in term. de *Monteardit* et de *Envezin*, in *Casoa* --- *Saorth* ---» butlla papal a favor de Gerri (SerranoS., *NHRbg.*, 109.36); també p. p. Kehr (*Papsturk.*, 399, datant de 1164); 1281: en dos docs. de 1281, i *Envey*, data id. (CCandi, *Mi. Hi. Cat.* II, 52, 53, 54). Té poc valor la forma *Envinio* d'un doc. de St. Pere de Pallars, data de 814, perquè és una falsificació, no anterior a 1110, i potser encara més tardana, segons SerranoS. (*NHRbg.*, p. 105).

HOMÒNIMS O PARÒNIMS. (2) *Envei*, pda. del te. de Talarn, C. de Tremp, al SO. de la vila, no lluny de la r. de Tendrui; pron. *ambeí* (xviii, 97). Apareix en un doc. molt antic en una forma semblant a l'ordinària d'*Enviny*, però el context, que impedeix identificar-lo amb aquest, indica la situació d'*Envei*. ¿Fi S. x: «villa *Invicinio* --- collo de *Invicinio*, afr. Gurb i Sta. Engràcia» (SerranoS., *NHRbg.*, 317).

(3) En tenim un altre en un doc. de 953 que potser tanmateix es pot identificar amb (1). 953: *Envezinio* (*Cart. Tavèrnoles*, pp. 39-40); (2) citat junt amb *Asnur(r)i*, després d'*Encamp, Cabriacs*, i algun altre lloc entre Andorra i Urgellet; potser u naltre homònim d'aquesta zona, ara oblidat; però és possible que fent punt i a part, passi a parlar de l'(1), que és uns 30 k. O. d'allí.

(4) *Castellviny*, poblat de poques cases, amb un antic castell, agre, a *Enviny* (1), uns k. al N. i poc més alt; pron.: *kastelbin* o *elbin* ho vaig oír en una petita enq. en el lloc (1963, xxxvi, 168).

ETIM. L'essencial és que es tracta de *IN VICINIO* 'en el veïnat', com ja va dir Meyer-Lübke (*BDC* XI, 19): nom adequat, puix que *Enviny* forma part dels pobles del veïnatge o rodalia de la capital pallaresa, Sort; i com que l'antic fort de *Castellviny* està situat al cap d'un penyal que domina Sort (i *Enviny*), és *CASTELLUM VICINII* 'el castell del veïnatge', prob. un genitiu llatí; fonètica normal: *vezin* > *v(e)iny*. No cal reproduir ni resumir gaire més la història del ll. vg. *VICINIUM*, partint del clàssic *VICINIA* o *VICINIAE*, que he detallat en l'art. *BELLVEI/BELLVEI*. En particular he exposat allí, com, a causa de les construccions llatines en cas locatiu i genitiu, n'entraren també en circulació variants terminals, com *VICINA* '*Malavesina, En-*